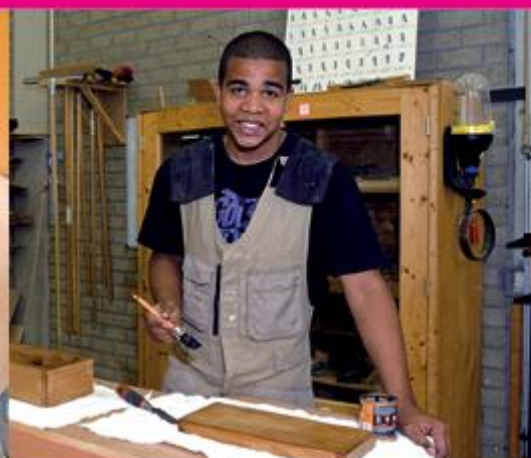

VOROC Eindrapportage 2021-2022

Datum: februari 2023

VO →
ROC

Inhoud

Inleiding.....	3
De doelgroep in aantallen	4
<i>Doorstromers</i>	4
<i>Vo-niveau</i>	4
<i>Meest gekozen beroepsrichtingen</i>	4
<i>Keuze voor havo of buiten de regio</i>	4
<i>Dubbele aanmeldingen</i>	4
<i>LOB-paspoort</i>	4
<i>Stand van zaken aanmeldingen vmbo 4 april 2022</i>	4
<i>Servicedesk VOROC</i>	5
Begeleiding en zorg.....	5
<i>Leerplicht</i>	5
<i>Bijzondere doelgroepen</i>	5
<i>Warme Overdracht</i>	5
<i>Loopbaanadvies</i>	5
<i>Entree opleiding</i>	5
<i>Uitstroom VO, PRO en VSO 2021-2022</i>	5
Ontwikkelingen en aandachtspunten	6
<i>Ontwikkelingen</i>	6
<i>Aandachtspunten</i>	6
Bijlage met tabellen	8
<i>Tabel 1a: plaatsingen per mbo</i>	8
<i>Tabel 1b: VO, PRO, VSO nog niet (definitief) geplaatst / geen aanmelding</i>	8
<i>Tabel 2: Vo-niveau van de overstappers</i>	9
<i>Tabel 3a: 10 meest gekozen opleidingen bij de aangesloten mbo-scholen</i>	10
<i>Tabel 3b: top 5 van meest gekozen technische opleidingen bij de aangesloten mbo-scholen</i>	10
<i>Tabel 4: aantal dubbele aanmeldingen per mbo-school 2021-2022</i>	11
<i>Tabel 5: aantallen bijzondere doelgroepen 2021-2022</i>	11
<i>Tabel 6: uitstroom vmbo 2021-2022</i>	12
<i>Tabel 7: uitstroom PRO, VSO 2021-2022</i>	16

Inleiding

Deze rapportage bevat informatie over de overstappers in de regio Haaglanden en hun overstapproces vo-mbo in het schooljaar 2021-2022.

VOROC (de overstap van voortgezet onderwijs naar middelbaar beroepsonderwijs) is in de regio Haaglanden het systeem van de digitale aanmelding voor het mbo en de terugkoppeling daarvan aan decanen en mentoren van het vo. VOROC ondersteunt het gezamenlijke doel van scholen en gemeenten: iedere vmbo-eindexamenkandidaat is op tijd (voor 1 april) bij de juiste mbo-opleiding geplaatst. Op tijd wil ook zeggen: het aanmeld-, intake- en plaatsingstraject is vóór de zomervakantie voorafgaand aan het schooljaar van instroom afgerond. De leerling heeft dan een positief plaatsingsbesluit en gaat een opleiding volgen die zo goed mogelijk aansluit bij zijn/haar mogelijkheden, beroepswensen en arbeidsmarktperspectief. Door de gevolgen van covid-19 is voor vmbo-leerlingen de aanmelddatum en toelatingsrecht tot een mbo-opleiding verschoven naar 1 mei 2022.

VOROC is ook bestemd voor havoleerlingen die doorstromen naar het mbo. Daarnaast wordt VOROC gebruikt voor de monitoring van leerlingen van het praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs als het gaat om doorstroom naar mbo, werk en dagbesteding.

De scholen die deelnemen aan VOROC zijn vo-scholen die vallen onder de schoolbesturen van het VO-platform, de vmbo-scholen in de RMC-regio Haaglanden, en de volgende mbo-instellingen: ROC Mondriaan, mboRijnland, Albeda, ROC Lentiz en Yuverta mbo. Voor deze scholen geldt dat hun schoolbesturen de samenwerkingsovereenkomst vmbo-mbo ondertekend hebben, geborgd in Spirit4you.

Bij het opmaken van deze eindrapportage is gebruik gemaakt van de stand van zaken van 26-09-2022 (meest actuele gegevens voor de afsluiting van VOROC van schooljaar 2021-2022).

De doelgroep in aantallen

Doorstromers

VOROC telde in totaal **6327** leerlingen van **75** scholen (VO, PRO en VSO) waarvan **5478** leerlingen de definitieve overstap maakten. Het overzicht van alle doorstromers is te vinden in de bijlage, tabel 1a.

De leerlingen die eind augustus 2022 nog niet (definitief) geplaatst waren of geen aanmelding hadden, zijn doorgegeven bij de afdeling Voortijdig Schoolverlaten van de deelnemende gemeenten in de regio Haaglanden. Dit overzicht is te vinden in de bijlage, tabel 1b.

Vo-niveau

De grootste groep overstappers **2707** komt vanuit de mavo/theoretische leerweg, gevolgd door de leerlingen vanuit de kaderberoepsgerichte leerweg **1292**. Het overzicht van alle niveaus van overstappers is te vinden in de bijlage, tabel 2.

In **2020-2021** kwam de grootste groep overstappers **2832** ook vanuit de mavo/theoretische leerweg, gevolgd door de leerlingen vanuit de kaderberoepsgerichte leerweg **1387**.

Meest gekozen beroepsrichtingen

De opleiding Helpende Zorg & Welzijn is met **256** aanmeldingen de meest gekozen opleiding. Het overzicht van de 10 meest gekozen opleidingen is te vinden in de bijlage, tabel 3a. Een top 5 van de meest gekozen technische opleidingen is in tabel 3b te vinden.

Keuze voor havo of buiten de regio

Leerlingen die niet doorstroomden naar een mbo-opleiding in de regio Haaglanden, kozen met name voor een havo-opleiding, dit waren **354** leerlingen. Vergeleken met afgelopen schooljaar zijn dit 85 leerlingen minder. **76** leerlingen bleven nog een jaar op het vmbo.

Dubbele aanmeldingen

Leerlingen hebben de mogelijkheid om zich bij meerdere mbo-scholen en -opleidingen aan te melden. **2908** leerlingen meldden zich bij meer dan één opleiding aan. Het overzicht aantal dubbele aanmeldingen is te vinden in de bijlage, tabel 4.

In **2020-2021** hebben **4376** leerlingen zich bij meer dan één opleiding aangemeld.

LOB-paspoort

Er zijn **999** LOB-paspoorten toegevoegd aan de doorstroomformulieren.

Stand van zaken aanmeldingen vmbo'ers 4 april 2022 en 9 mei 2022

Ongeveer 73% van de vmbo-leerlingen meldden zich voor de meivakantie aan voor een opleiding op het mbo. Van de **5418** vmbo-overstappers hadden **3948** leerlingen een aanmelding op 4 april 2022. Ongeveer 82% van de vmbo-leerlingen meldden zich begin mei aan voor een opleiding op het mbo.

Van de **5536** vmbo-overstappers hadden **4530** leerlingen een aanmelding op 9 mei 2022.

Servicedesk VOROC

De Servicedesk van VOROC is het eerste aanspreekpunt voor alle vragen.

Uit de rapportage blijkt dat er **116** vragen zijn binnengekomen bij de Servicedesk, waarvan **93** vragen geëscaleerd zijn naar de 2^e lijn (*VOROC coördinator en VOROC Functioneel Applicatie beheerder*).

(Vragen die buiten de servicedesk om zijn beantwoord door de VOROC coördinator en Functioneel Applicatie beheerder zijn niet meegerekend).

Begeleiding en zorg

Leerplicht

VOROC biedt vo-scholen de mogelijkheid om leerlingen via het systeem aan te melden bij de afdeling leerplicht/VSV van de deelnemende VOROC gemeenten. In het schooljaar **2021-2022** waren er **80** aanmeldingen. Schooljaar 2020-2021 waren er **77** aanmeldingen.

Bijzondere doelgroepen

In het doorstroomformulier is er de mogelijkheid om de leerling eventueel te kenmerken als bijzondere doelgroep. Er werden **298** leerlingen gekenmerkt als bijzondere doelgroep. Het overzicht bijzondere doelgroepen is te vinden in de bijlage, tabel 5.

Warme Overdracht

Via het doorstroomformulier in VOROC kunnen decanen en mentoren leerlingen aanmelden voor de warme overdracht. In schooljaar 2021-2022 zijn in eerste instantie **182** vmbo-leerlingen aangemeld voor de warme overdracht, waarvan bij **117** leerlingen nader contact wenselijk was.

Loopbaanadvies

Via VOROC kan de vo-school loopbaanadvies aanvragen. In 2021-2022 is voor **27** leerlingen extra advies over de beste keuze voor een mbo-opleiding aangevraagd via VOROC.

In 2020-2021 is voor **45** leerlingen extra advies over de beste keuze voor een mbo-opleiding aangevraagd via VOROC.

(Het totaal aantal aanvragen ligt hoger, aangezien er ook aanvragen buiten VOROC om zijn gedaan).

Entreeopleiding

Het aantal leerlingen dat uitstroomde naar een Entreeopleiding is **143**.

Uitstroom vmbo, pro en vso 2021-2022

Het overzicht *Uitstroom vmbo, pro en vso 2021-2022* is te vinden in de bijlage, tabel 6 en tabel 7.

Ontwikkelingen en aandachtspunten

Ontwikkelingen

Voorziening vroegtijdig aanmelden

In de wetgeving rondom vroegtijdig aanmelden en toelatingsrecht worden mbo-instellingen verplicht om aan het voortgezet onderwijs door te geven wanneer een leerling van de betreffende school zich voor een mbo-opleiding heeft aangemeld. Elke aanmelding dient direct doorgegeven te worden en daarnaast moet het landelijk dekkend zijn. De Voorziening Vroegtijdig Aanmelden (VVA) werkt als een soort postbus voor de mbo-instellingen. Via die postbus worden alle aanmeldingen die bij de mbo-instellingen binnenkomen, doorgestuurd naar de juiste vo-school of naar de woongemeente van de leerling. De mbo-instelling is verantwoordelijk voor het verzorgen van een goede registratie.

Er moeten, volgens de wetgeving, vijf statussen worden doorgegeven:

- Aangemeld
- Aan de betrokkene is een onderwijsovereenkomst aangeboden
- De aanmelding leidt niet tot een inschrijving
- De aanmelding is ingetrokken
- De betrokkene is ingeschreven

De VVA had tot doel jongeren in de overstap van het voortgezet onderwijs naar het mbo in beeld te houden. In de praktijk blijkt de VVA te weinig aan dit doel te kunnen beantwoorden en sluit de voorziening in onvoldoende mate aan op de behoeften van de gebruikers. Om te kunnen besluiten over de toekomst van de VVA heeft het ministerie van OCW in maart 2022 de opdracht gegeven aan KBA Nijmegen om de werking en het gebruik van de VVA te onderzoeken en op basis hiervan aanbevelingen te doen voor de toekomst van VVA.

De VVA is op basis van dit onderzoek door het ministerie van OCW in samenspraak met de stuurgroep, met ingang van 30 september 2022 stopgezet. De wettelijke verplichting tot het uitwisselen van gegevens van leerlingen die de overstap maken van vo naar mbo blijft wel bestaan.¹

In 2023 wordt een module aan VOROC toegevoegd waarmee leerlingen die naar het mbo buiten de regio Haaglanden gaan gevolgd kunnen worden. Dit wordt in de volgende eindrapportage nader toegelicht.

Aandachtspunten

Aanmelden en toelaten mbo

Leerlingen moeten zich uiterlijk 1 april hebben aangemeld voor het mbo, alleen dan hebben ze recht op toelating voor de opleiding van hun keuze. Leerlingen kunnen zich na 1 april ook nog aanmelden, maar dan kan toelating voor de opleiding van hun keuze niet gegarandeerd worden. Klik [hier](#) om naar de Toelatingseisen voor het mbo te gaan.

¹ <https://mbovoorzieningen.nl/voorzieningen/voorziening-vroegtijdig-aanmelden/>

Het blijft van belang dat vanuit zowel het vo als het mbo voldoende aandacht wordt besteed aan de monitoring van leerlingen in hun overstapproces en daar voldoende actie op te zetten.

Dat betekent voor het vo dat de doorstroomformulieren op tijd en juist worden ingevuld, de aanmelding van leerlingen tijdig plaatsvindt, de leerling goed wordt voorbereid op de intake en de kolom Elders tijdig en juist wordt ingevuld en aangevuld wanneer de leerling een opleiding gaat volgen die niet wordt aangeboden bij één van de aangesloten mbo-scholen.

Voor het mbo betekent dit dat de statussen van de leerling zorgvuldig worden teruggekoppeld, dat het aanmeldproces op tijd verloopt en dat er voldoende contact is met het vo indien nodig. Zie hiervoor ook de [procedure VOROC](#).

Bindend Studieadvies

Binnen de 'Wet vroegtijdige aanmelddatum voor en toelatingsrecht tot het mbo' heeft het bindend studieadvies (bsa) een vaste plaats gekregen. Vanaf schooljaar 2018-2019 zijn de opleidingen begonnen met het bindend studieadvies.

Iedere student die wordt ingeschreven bij een mbo-opleiding, krijgt in het eerste jaar een bsa.

Een bindend studieadvies heeft betrekking op de studievoortgang van de student en kan positief of negatief zijn. Bij een positief bsa kan de student zijn opleiding gewoon vervolgen. Bij een negatief bsa, kan de onderwijsovereenkomst worden ontbonden. In dat geval moet de student met de opleiding stoppen. De mbo-school heeft daarna de plicht om gedurende ten minste acht weken de student te begeleiden naar een andere opleiding, binnen de eigen school of elders.

Klik [hier](#) om naar de handreiking bindend studieadvies te gaan.

LOB-traject

Als afronding van het LOB-traject op de vo-school vult de leerling zijn/haar [LOB-paspoort](#) in. Dit paspoort wordt gebruikt bij de intake op de vervolopleiding, zowel door de leerling als door de intaker.

Rapportages

Via voroc.nl kan de overstap van leerlingen gevolgd worden. Iedere twee weken worden [rapportages](#) geplaatst over aanmeldingen en statussen.

Eerste jaar in het mbo

VOROC biedt ook de mogelijkheid om de schoolloopbaan van leerlingen te volgen gedurende het eerste jaar van het mbo. Vanuit mbo-scholen wordt een terugkoppeling verzorgd wanneer de leerling van opleiding wisselt of uitstroomt.

Aangesloten mbo-scholen

Vanuit de volgende mbo-scholen wordt een automatische terugkoppeling van de statussen van het aanmeldtraject verzorgd: ROC Mondriaan, mboRijnland, ROC Lentiz, Albeda, Yuverta mbo (voorheen Wellant mbo). De terugkoppelingen van het Grafisch Lyceum worden via een terugkoppelingsbestand verwerkt bij Elders.

Bijlage met tabellen

Tabel 1a: plaatsingen per mbo

Mbo-school	Aantal plaatsingen 2020-2021	Aantal plaatsingen 2021-2022
ROC Mondriaan	2715	2738
mboRijnland	1087	1008
Albeda	221	148
ROC Lentiz	93	76
Yuverta mbo	63	38
Grafisch Lyceum	199	208
Elders	1295	1262
Totaal	5673	5478

Tabel 1b: VO, PRO, VSO nog niet (definitief) geplaatst / geen aanmelding

VO	Aantal leerlingen
Nog niet (definitief) geplaatst volgens de terugkoppeling in VOROC	543
Geen aanmelding	21
Totaal	564

PRO/VSO	Aantal leerlingen
Nog niet (definitief) geplaatst volgens de terugkoppeling in VOROC	43
Nog niet uitgestroomd	242
Totaal	285

Tabel 2: Vo-niveau van de overstappers

Onderwijsvorm	Aantal leerlingen 2020-2021	Aantal leerlingen 2021-2022
Basis	833	748
Basis met lwoo	256	199
Entree	0	0
Gemengde leerweg	343	334
Gemengde leerweg met lwoo	4	4
Kader	1387	1292
Kader met lwoo	87	113
Mavo/ Theoretische leerweg	2832	2708
Niet bekend	33	28
Theoretische leerweg met lwoo	26	43
Havo	156	233
VWO/ Gymnasium	2	6
Praktijkonderwijs	442	466
VSO	129	153
Totaal	6530	6327

Tabel 3a: 10 meest gekozen opleidingen bij de aangesloten mbo-scholen

	Gekozen opleiding	Aantal leerlingen 2021-2022
1	Helpende zorg en welzijn	244
2	Mbo-Verpleegkundige	253
3	Software developer	157
4	Sociaal werker	145
5	Persoonlijk begeleider maatschappelijke zorg	144
6	Business Administration & Control Specialist	141
7	Onderwijsassistent	129
8	Sport en Bewegen	129
9	Manager/ondernemer horeca	113
10	(Junior) accountmanager	87

Er is geen vergelijking opgenomen met vorig jaar, omdat de meest gekozen opleidingen niet overeenkomen.

Tabel 3b: top 5 van meest gekozen technische opleidingen bij de aangesloten mbo-scholen

	Gekozen opleiding	Aantal leerlingen 2021-2022
1	Timmerman	76
2	Monteur elektrotechnische installaties	68
3	Technicus engineering	43
4	Technicus mechatronica systemen	28
5	Monteur werktuigkundige installaties	27

Er is geen vergelijking opgenomen met vorig jaar, omdat de meest gekozen technische opleidingen niet overeenkomen.

Tabel 4: aantal dubbele aanmeldingen per mbo-school 2021-2022

Mbo	Aantal leerlingen met 1 aanmelding bij 1 mbo	Aantal leerlingen met meer dan 1 aanmelding bij een mbo	Totaal aantal aangemelde leerlingen bij een mbo	Totaal aantal aanmeldingen bij een mbo
ROC Mondriaan	1584	1422	3006	5233
mboRijnland	17	1053	1070	3517
Albeda	12	4	16	33
ROC Lentiz	2	74	76	155
Yuverta mbo	60	3	63	64
Grafisch Lyceum	175	61	236	404
Elders	1306	291	1597	1971
Totaal	3156	2908	6064	11377

Tabel 5: aantallen bijzondere doelgroepen 2021-2022

Bijzondere doelgroep	Aantal leerlingen 2020-2021	Aantal leerlingen 2021-2022
VSO	56	79
Praktijkonderwijs	141	183
VAVO	12	22
ISK	21	14
Totaal	230	298

Tabel 6: uitstroom vmbo 2021-2022

Totaal Uitstroom vmbo 2021-2022									
Aantal Leerlingen	Mbo-scholen								
VO School	Mondriaan	mboRijnland	Albeda	Lentiz	Yuverta	Grafisch	Elders	Niet aangemeld	Eindtotaal
Alfrink College	6	10					7		23
Beroepscollege Zoetermeer vmbo	15	25			2	1	6		49
Christelijk College De Populier Mavo	77	13			2	1	37		130
Christelijk Lyceum Delft - Hof van Delft	44	3				10	44		101
Christelijk Lyceum Delft - Sc Delfland	46	5				4	16		71
Christelijk Lyceum Zandvliet	1				1				2
College St. Paul	49	11			2	3	7	1	73
Corbulo College	34	10				3	19		66
Dalton Voorburg	31	14			1	2	16		64
Diamant College	49	31			1	4	12	1	98
Edith Stein College	52	27				1	22		102
Erasmus College	28	29			1	4	49		111
FlexCollege	23	2					7	1	33
Francois Vatelschool	37	17			1	7	6		68
Gereformeerde SG Randstad	4	5					11		20
Grotius College - Juniusstraat	23	13			1	2	19	1	59
Grotius College - van Bleyswijkstraat	40	3			1	3	24		71
Haags Montessori Lyceum	21	5	1			1	17		45

Totaal Uitstroom vmbo 2021-2022									
Aantal Leerlingen	Mbo-scholen								
VO School	Mondriaan	mboRijnland	Albeda	Lentiz	Yuverta	Grafisch	Elders	Niet aangemeld	Eindtotaal
Heldring College	65	34					10		109
Hofstad Mavo Havo	50	25					9		84
ISW - Hoogeland	18	1			1	4	75		99
ISW - Irenestraat	46	1			1	2	33		83
ISW - Sweelincklaan	33		1		1	8	75		118
ISW – Westland Vakcollege	72	1			2	9	66		150
Johan de Witt - Hoofskade	115	34					25		174
Johan de Witt - Zusterstraat	36	16					3		55
Lentiz Dalton MAVO	41		1	76		15	69	6	208
Lentiz Floracollege - VMBO	117	6	1		1	10	64	3	202
Lentiz VMBO Maasland	34				1	10	94		139
Lyceum Ypenburg	41	6			2	4	17		70
Maris College Belgisch Park	1						2		3
Maris College Bohemen	104	41			2	9	16		172
Maris College Houtrust	66	9	1		1	5	16		98
Maris College Kijkduin	43	6				1	9		59
Maris College Statenkwartier	38	5					2		45
Maris College Waldeck	30	10			2		4		46

Totaal Uitstroom vmbo 2021-2022									
Aantal Leerlingen	Mbo-scholen								
VO School	Mondriaan	mboRijnland	Albeda	Lentiz	Yuverta	Grafisch	Elders	Niet aangemeld	Eindtotaal
Maris College Media en design	8	2				6	4		20
Montaigne Lyceum	46	18			1	2	15		82
Oranje Nassau College - Clauslaan	88	128				15	56		287
Oranje Nassau College - Parkdreef	39	92				7	22		160
Picasso Lyceum	34	25			2	5	27	1	94
Rijswijks Lyceum	73	36				2	20	1	132
Roemer Visscher College	96	13				1	13		123
Segbroek College - Goudsbloemlaan	81	32			1	5	36		155
Segbroek College - Klaverstraat	16	6				1	2		25
s-Gravendreef College	83	43			1	12	25		164
s-Gravendreef College Leidschendam	37	22				4	5		68
Sint-Maartenscollege	27	14				2	24		67
Stanislascollege - Krakeelpolderweg	48	15			1	5	26		95
Stanislascollege - Pijnacker	50	25			1	10	24	1	111
Stanislascollege - Reinier de Graafpad	62	7			1	6	44		120
Stanislascollege - Rijswijk	79	27			4	2	13		125
Van Vredenburg College	68	11					3		82
VAVO Haaglanden	6	5					29	4	44

Totaal Uitstroom vmbo 2021-2022									
Aantal Leerlingen	Mbo-scholen								
VO School	Mondriaan	mboRijnland	Albeda	Lentiz	Yuverta	Grafisch	Elders	Niet aangemeld	Eindtotaal
Veurs Lyceum Leidschendam	22	26				3	14		65
Veurs Voorburg	49	29				5	6		89
Vrije School - VMBO-HAVO-VWO	12	2			1	7	29	1	52
Wateringse Veld College	34	8				1	7		50
Yuverta Madestein	38	2			11	2	12		65
Yuverta Westvliet	52	16	1		11	6	22		108
Zuid-West College	88	17					15		120
Eindtotaal	2766	1039	6	76	62	232	1401	21	5603

Bij het opmaken van deze eindrapportage is gebruik gemaakt van de stand van zaken van 26-09-2022 (meest actuele gegevens voor de afsluiting van VOROC van schooljaar 2021-2022). De leerlingen die op dat moment de status "niet aangemeld" hadden, zaten in een traject bij de gemeente of er ontbrak verdere informatie op de vo-school door wisseling van de wacht.

Voor het totaal beeld wordt verwezen naar tabel 1A. Hierin is ook een vergelijking gemaakt met vorig jaar.

Tabel 7: uitstroom PRO, VSO 2021-2022

Totaal Uitstroom PRO en VSO 2021-2022								
Aantal Leerlingen	Mbo-scholen							
Pro/Vso school	Mondriaan	mboRijnland	Albeda	Lentiz	Yuverta	Elders*	Nog niet uitgestroomd	Eindtotaal
Beroepscollege Zoetermeer Praktijk	12	11			1	37	56	117
Esloo College	15	1				17	4	37
Grotius College Praktijkschool	2	1				23	3	29
Hofstede College	36	2				1	9	48
ISW – Westland Praktijkcollege	7		10			2	43	62
Johan de Witt - Capadosestraat	68	4				22	2	96
Laurentius Praktijkschool	11	2				7	12	32
Piramide College	8	4						12
Pleysier College Delft	6						129	135
Pleysier College Oosterbeek	12						2	14
Pleysier College Westerbeek	13	2				9	16	40

Totaal Uitstroom PRO en VSO 2021-2022								
Aantal Leerlingen	Mbo-scholen							
Pro/Vso school	Mondriaan	mboRijnland	Albeda	Lentiz	Yuverta	Elders*	Nog niet uitgestroomd	Eindtotaal
Pleysier College Zoetermeer	4	4					4	12
Praktijkschool De Poort	27						26	53
Stanislascollege - Praktijkonderwijs	19					8	10	37
Eindtotaal	240	31	10	0	1	126	316	724

* De kolom **Elders** bevat uitstroomgegevens van werk, dagbesteding, mbo buiten de regio en overige uitstroommogelijkheden.